ECLI:LV:RAT:2017:0904.C33583515.1.S

Lieta Nr.C33583515
Lietvedības Nr.CA-1837-17/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2017.gada 4.septembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis Juris Freimanis,
tiesnese Marika Bebriša un tiesnese Lauma Volberga
ar tiesas sēžu sekretāri Lieni Alksni,
piedaloties zvērinātam advokātam Pēterim Kušneram,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu AS „Latvijas Gāze" prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu sakarā ar AS „Latvijas Gāze" apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu nama 2016.gada 13.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

2015.gada 14.oktobrī AS „Latvijas Gāze" (turpmāk – prasītāja) cēlusi prasību Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu namā pret /pers. A/ (turpmāk – atbildētāja) par parāda piedziņu.

Pamatojoties uz Enerģētikas likuma 18. un 42.^{3}pantu, Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1048 „Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 1.2., 3., 12., 21., 33., 36.2, 36.5., 46., 56., 58., 59., 65., 72., 84., 87.punktu un 90.1.apakšpunktu, Civillikuma 863., 864., 1036., 1402., 1511., 1587., 1590., 1646., 1756., 1759., 1765., 1828., 2004., 2021., 2033., 2107., 2109.pantu, prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas parādu par izlietoto dabasgāzi un kompensāciju saistībā ar dabasgāzes lietošanas normatīvo aktu pārkāpšanu 13 359,80 EUR apmērā, skaitītāja vērtību un ar tā atvienošanu un jaunā skaitītāja uzstādīšanu saistītos izdevumus 77,64 EUR, kā arī tiesāšanās izdevumus, lūdz atzīt prasītājas tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā no piespriestās, bet nesamaksātās summas par periodu no sprieduma spēkā stāšanās līdz sprieduma izpildei.

2015.gada 20.novembrī un 2016.gada 1.martā Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu namā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka tā prasību neatzīst.

2016.gada 29.novembrī tiesā saņemta prasītājas atsauksme uz atbildētājas paskaidrojumiem. Atsauksmē prasītāja nepiekrīt atbildētājas iebildumiem, pamatojoties uz prasības pieteikumā norādītajiem argumentiem.

Ar Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu nama 2016.gada 13.oktobra spriedumu prasība noraidīta un piedzīti no prasītājas par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,09 EUR.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka no Jūrmalas pilsētas zemesgrāmatu nodalījuma /nodalijuma numurs/ izdrukas izriet, ka, pamatojoties uz 1998.gada 16.marta lēmumu, atbildētājai nostiprinātas īpašuma tiesības uz 3/5 domājamām daļām no nekustamā īpašuma /adrese A/.

2007.gada 22.martā starp prasītāju kā piegādātāju un ēkas /adrese A/, kopīpašnieci atbildētāju kā lietotāju noslēgts Dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecību lietotājiem Nr.23201.

2007.gada 26.martā sastādīts akts par gāzes mēraparāta pievienošanu un dabasgāzes padevi Nr.9-109, no kura redzams, ka atbildētājas īpašumā uzstādīts gāzes skaitītājs G4 Actaris Nr.05711697, rādījums gāzes padeves brīdī – 00000,248 m^3. Skaitītajam uzlikta zila plomba Nr.5162465.

Savukārt 2014.gada 23.decembrī sastādīts akts par skaitītāja maiņu atbildētājas īpašumā, kurā fiksēts, ka skaitītāja rādījums – 14963, plombas Nr.5162465 nomainīts un pievienots cits skaitītājs. Pamats skaitītāja nomaiņai norādīts – skaitītāja maiņa. Skaitītājs ievietots drošības maisā Nr.1859351. Aktu parakstījusi atbildētāja un prasītājas pārstāvis.

Lietas iztiesāšanas laikā pirmās instances tiesā noskaidrots, ka skaitītāja nomaiņas laikā netika konstatēti skaitītāja un plombas bojājumi, šādi fakti nav fiksēti minētajā aktā par skaitītāja maiņu.

No prasības pieteikuma un prasītājas pārstāvja pirmās instances tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka drošības maiss Nr.1859351 ar tajā esošajiem priekšmetiem ievietots speciāli aprīkotā, slēgtā glabātavā, kas nodota ekspertam 2015.gada jūlijā.

Tiesa no prasītājas pārstāvja tiesas sēdē paskaidrotā konstatējusi, ka eksperts /pers. B/ atrodas līgumiskās attiecībās ar prasītāju un izpilda pasūtījumus par visu gāzes skaitītāju bojājumu konstatēšanu.

Prasītāja, pamatojoties uz apstākli, ka skaitītāja plomba tikusi bojāta, uzskata, ka notikusi mērķtiecīga iejaukšanās skaitītāja ierīces darbībā, tādējādi bija ietekmēts uzskaitītas dabasgāzes patēriņa apjoms un radīta iespēja gāzi patērēt bez maksas. Prasītājas ieskatā par plombas tīšu bojājumu radīšanu atbildīga atbildētāja. Savukārt atbildētāja uzskata, ka uz plombas konstatētie bojājumi nav radušies viņas vainas dēļ, skaitītāja darbība netika ietekmēta, līdz ar to dabasgāze netika patērēta bez maksas, to neuzskaitot.

Tiesa secinājusi, ka ar normatīvajiem aktiem nav noteikta kārtība, kādā prasītājai jāpārbauda gazificētajos objektos noņemtie skaitītāji un jāfiksē to bojājumi, termiņi, kādos ierīces jānodod ekspertīzes veikšanai, kā arī kārtība, kādā par konstatētajiem bojājumiem informējami lietotāji, ja šādi bojājumi nav fiksēti aktā par skaitītāja maiņu.

No tiesas sēdē sniegtajiem prasītājas pārstāvja paskaidrojumiem izriet, ka šāda pārbaude notiek saskaņā ar AS „Latvijas Gāze" noteikto iekšējo kārtību, kas nav ietverta normatīvā akta formā.

Kārtību, kādā sistēmu operators (prasītāja) nosaka faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, ja sistēmas operators konstatē, ka lietotājs pārkāpis šos noteikumus vai līgumu par dabasgāzes piegādi, un tāpēc lietotājam samazināts uzskaitītās dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas nosaka Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumi

Nr.1048 „Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi", kas bija spēkā pārkāpuma konstatēšanas laikā.

Atbilstoši minēto noteikumu 46.punktam 2013.gada 20.novembrī prasītājas valdes sēdē apstiprināta norēķinu kārtība par dabasgāzi mājsaimniecības lietotājiem.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 92. un 110.pantu, tiesa secinājusi, ka prasītāja prasību pamatojusi ar 2015.gada 6.jūlija eksperta atzinumu par trasoloģiskās ekspertīzes veikšanu. Ekspertīzi veicis Valsts tiesu eksperts /pers. B/.

Atbildot uz jautājumu: „Vai uz gāzes skaitītāja plombas Nr.5162465 (izņemta ar gāzes skaitītāju adresē /adrese A/) ir pēdas, kas liecina par mērķtiecīgām darbībām iejaukties plombas mehānismā?", eksperts secinājis, ka uz AS „Latvijas Gāze" plombas ar Nr.5162465 ir pēdas, kas liecina par mērķtiecīgām darbībām iejaukties plombas mehānismā.

Tiesa atzinusi par pamatotu atbildētāja argumentu, ka minēto atzinumu nevar uzskatīt par eksperta atzinumu Civilprocesa likuma izpratnē. Tiesa minēto atzinumu vērtējusi kā pierādījumu.

Ar Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu nama 2016.gada 15.aprīļa lēmumu nolemts veikt skaitītāja ekspertīzi – mehanoskopisko pēdu izpēti.

Tiesā saņemts Valsts tiesu ekspertīžu biroja Tehisko ekspertīžu departamenta vecākās tiesu ekspertes Maijas Mušas atzinums, kurā norādīts, ka ekspertīzei iesniegtās plombas Nr.5162465 priekšpusē uz centrālā izvirzījuma un ārējā korpusa priekšējām malām redzami atsevišķi lineāri dinamiski bojājumi – skrāpējumi. Uz plombas serdeņa un visām auklas atverēm ārējā korpusa sānos ir padziļināta reljefa bojājumi – iespiedumi. Serdeņa aizmugurējā daļā ir lūzums, kura dēļ deformēta serdeņa aizmugurējā mala.

Atzinumā norādīts, ka tiesu eksperta rīcībā nav metodes, kas ļautu noteikt, vai ekspertīzei iesniegtā plomba bijusi atvērta, kā arī vai konstatētie bojājumi liecina par tās atvēršanu. Eksperta rīcībā nav informācijas par to, vai šādi bojājumi var rasties plombas izgatavošanas vai uzstādīšanas laikā, kā arī, vai minētās darbības – atveru deformēšana un iespiedumu radīšana serdenī ļaut atvērt plombu.

Tiesa secinājusi, ka rakstveida pierādījums lietā – eksperta /pers. B/ atzinums – un tiesas nozīmētās ekspertes Maijas Mušas atzinums apliecina, ka uz skaitītāja plombas atrodas bojājumi, taču ekspertīzē iztrūkst skaidras konstatācijas pa plombas atvēršanas faktu, kā arī par to, vai minētie bojājumi var liecināt par plombas atvēršanu.

Ekspertīzes atzinums nepierāda, ka minēto bojājumu rezultātā atbildētājai radīta iespēja patērēt dabasgāzi bez maksas. Tas satur eksperta izdarīto secinājumu par pēdu (skrāpējumi uz plombas ārējā korpusa, iespiedumi uz plombas serdeņa un auklu atverēm ārējos korpusa sānos, serdeņa lūzums) esamību, taču nav konstatēti bojājumu iespējami rašanās apstākļi, tāpat nepārprotami nav konstatēts, vai plomba tikusi atvērta un vai bojājumi uz plombas mehānisma var liecināt par plombas atvēršanu.

Pirmās instances tiesas ieskatā no ekspertīzes atzinuma nevar konstatēt, vai bojājumi plombas mehānismā radīja iespēju patērēt neuzskaitīto dabasgāzi, jo lietā nav viennozīmīgu pierādījumu par skaitītāja plombas atvēršanas faktu, skaitītāja bojājumu un gāzes patēriņu bez uzskaites.

No tiesas sēdē atbildētāja pārstāvja sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka atbildētāja īpašumā veiktas skaitītāja pārbaudes un atvienošana. No lietā iesniegtā dokumenta – Mēraparāta rādījumi – redzams, ka 2012.gada 24.decembrī objektā /adrese A/, atvienots gāzes patēriņa mēraparāts. Lietā nav iesniegti pierādījumi par apstākļiem, kādēļ aparāts atvienots un kas ar to darīts.

No atbildētājas paskaidrojumiem pirmās instances tiesā izriet, ka skrāpējumi varēja rasties arī pašas prasītājas vainas dēļ, tajā skaitā veicot prasītāja noteikto ekspertīzi, kuras laikā plomba varēja tikt bojāta.

Tiesa atzinusi, ka prasītāja nav pamatojusi, ka ekspertīzē konstatēto bojājumu rezultātā atbildētājai radās iespēja patērēt gāzi, to neuzskaitot.

Enerģētikas likuma 42.^{3}panta pirmā daļa, Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1048 „Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 56.punkts un dabasgāzes piegādes līguma 4.1.punkts nosaka, ka pienākums samaksāt par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju iestājas lietotājam, ja tiek konstatēti tīši skaitītāja bojājumi, bojātas skaitītāja plombas vai izdarīts cits pārkāpums, kura dēļ radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas.

Tiesa secinājusi, ka ekspertīze apliecina gāzes skaitītāja plombas bojājumu, taču prasītāja nav pierādījusi, ka bojājumu rezultātā radīta iespēja ietekmēt dabasgāzes patēriņa apjomu un radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas.

Gāzes skaitītājs gazificētajā objektā tika demontēts, nomainot to uz jaunāku modeli, nevis tāpēc, ka prasītāja būtu konstatējusi gāzes patēriņa samazināšanos un gāzes skaitītāja vai plombas bojājumu.

No atbildētājas paskaidrojumiem tiesas sēdē izriet, ka atbildētāja dzīvojamā mājā ierīkojusi malkas apkuri, kā arī pēdējos gados neuzturas tur visu laiku. Prasītāja minētos faktus neapšaubīja, tādējādi nav pamata apšaubīt, ka gāzes patēriņš varēja samazināties saistībā ar to, ka mājā ilgstoši neviens nedzīvoja vai arī izmantoja alternatīvu apkures veidu. Turklāt 2015.gada 29.jūlijā prasītāja akceptējusi skaitītāja rādītājus un dabasgāzes patēriņu par periodu no 2014.gada 31.oktobra līdz 2014.gada 23.decembrim 363 m^3, konstatējot pārmaksu 355,53 EUR.

Pirmās instances tiesa secinājusi, ka Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmā daļa un Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1048 „Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 56.punkts, kā arī līguma 4.1.punkts uzliek pienākumu prasītājai pierādīt, ka:

1. konstatēti tīši skaitītāja bojājumi, bojātas skaitītāja plombas vai izdarīts cits pārkāpums;
2. šo bojājumu rezultātā radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas.

Savukārt atbildētājas pienākums samaksāt par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju iestājas tikai tad, ja izpildīti abi normās minētie priekšnoteikumi.

Ievērojot minēto, pirmās instances tiesa atzinusi, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem neapstiprinās fakts, ka atbildētāja veikusi tīšus skaitītāja vai plombas bojājumus, kuru rezultātā radījusi iespēju lietot gāzi bez maksas. Tiesas ieskatā ekspertīzē konstatētie fakti par plombas bojājumiem nesniedz viennozīmīgu atbildi par to, vai plomba tikusi atvērta, kā arī vai konstatētie bojājumi varēja ietekmēt izlietotās dabasgāzes uzskaiti, līdz ar to nav pamata secināt, ka iestājušies priekšnoteikumi Enerģētikas likuma 42.^{3}panta pirmās daļas, Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1048 „Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 56.punkta un dabasgāzes piegādes līguma 4.1.punkta piemērošanai. Pirmās instances tiesa atzinusi, ka prasītāja nepamatoti aprēķinājusi un pieprasījusi no atbildētājas samaksu par patērēto dabasgāzi, kompensāciju un nokavējuma procentus.

Par Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu nama 2016.gada 13.oktobra spriedumu prasītāja iesniegusi apelācijas sūdzību ar papildinājumiem 2017.gada 14.februārī, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja par nepamatotu uzskata spriedumā norādīto, ka nav pierādīta plombas atvēršana. No abiem ekspertu atzinumiem izriet, ka plombu veido cilindriskas formas zilas plastmasas iekšējais serdenis (plombas ieliktnis), kuru no sāniem un aizmugures aptver cilindriskas formas ārējais korpuss no bezkrāsainas caurspīdīgas plastmasas, abām plombas daļām no sāna ir divas caurejošas atveres.

Tiesu eksperts pirms civilprocesa uzsākšanas Tiesu ekspertu likumā noteiktā kārtībā sagatavojis 2015.gada 6.jūlija atzinumu Nr.2015-4568, kas civilprocesā vērtējams kā rakstveida pierādījums, norādījis, ka plombas plombēšanas stiepļu ieejas un izejas ir ar korpusa deformācijas pēdām un uz ieliktņa, zem korpusa, ir sveša priekšmeta pēdas, kas izpaužas ieliktņa materiāla deformācijas veidā. Atzinis, ka šādi bojājumi nav radušies

nejaušu darbību rezultātā (uz plombas mehānisma tie radīti mērķtiecīgi).

Valsts tiesu ekspertīzu biroja 2016.gada 26.augusta atzinumā Nr.16-1019 norādīts, ka gar atveru malām, to augšpusē un apakšpusē redzami materiāla sablīvējumi. Atveres forma un ap to esošais virsmas reljefs ļauj secināt, ka atveru malās ir iespiedumi, kas radušies, virzot no atveres vidus uz augšējo un apakšējo malu cietu, garenu priekšmetu, kuram šķērsgriezumā ir apaļa vai ieapaļa forma un kura diametrs ir ne lielāks par 1,5 mm. Korpusa iekšpusē, uz serdeņa iekšējās malas redzami astoņi padziļināta reljefa bojājumi. Attālums starp tiem ir no 1-9 mm, bojājumu malas ir nosacīti taisnas, vietām redzami stūra formas iedobumi, ap bojājumiem redzami materiālu sablīvējumi, kas ļauj secināt, ka tie radušies, vairākkārt virzot rīka darbvirsmu, ne platāku par 1,5 mm (piemēram, šaura skrūvgrieža virsmu) virzienā no serdeņa ārmalas uz centru, kustinot to uz sāniem un spriežot uz plombas priekšpusi.

Pirmās instances tiesā prasītāja pārstāvis, kam ir zināšanas dabasgāzes sistēmu darbībā, apliecināja, ka plombas bojājumi radīja iespēju patērēt dabasgāzi bez uzskaites, līdz ar to – bez maksas.

Spriedumā kļūdaini vērtētas eksperta /pers. B/ tiesības veikt ekspertīzi. Ekspertīzes veikšanas brīdī (2015.gada 6.jūlijā) minētajam ekspertam bija izsniegts un tiesu ekspertu reģistrā reģistrēts tāds pats eksperta sertifikāts, kāds izsniegts ekspertei Maijai Mušai, kas apliecina viņa zināšanas un spēju veikt trasoloģiskās ekspertīzes. No 2016.gada 7.jūnija ekspertam /pers. B/ Tiesu ekspertu padome apstiprinājusi „Gāzes skaitītāju un plombu trasoloģiskās izpētes metode", kas papildu vispārējām mehanoskopijas zināšanām apliecina /pers. B/ zināšanas arī gāzes skaitītāju un plombu trasoloģiskajā izpētē.

Mehanoskopisās ekspertīzes priekšmets nevar būt pētījums par to, vai pēdas uz plombas par kaut ko liecina, tai skaitā par iespēju patērēt dabasgāzi bez uzskaites. Mehanoskopiskās ekspertīzes laikā notiek pēdu izpēte un eksperts var noteikt, vai uz pētāmā priekšmeta ir pēdas, kādas pēdas tur atrodas, ar kādu rīku virsmām pēdas radītas un līdzīgus pēdu novērtējumus. Par to, vai pēdas uz plombas par kaut ko liecina, tai skaitā par iespēju patērēt dabasgāzi bez uzskaites var sniegt tikai personas, kurām ir speciālas zināšanas gāzes apgādes sistēmu darbībā.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja, pievienojot skaitītāju dabasgāzes apgādes sistēmai, nodrošināja atbilstošu metroloģiskās drošības līmeni saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, lai iesaistītās puses varētu uzticēties mērījumu rezultātiem, to noplombējot starp skaitītāja saskrūvēm ar plombu Nr.5162465, ko apliecina 2007.gada 26.marta abpusēji parakstīts akts. Plomba nodrošina to, ka jebkura iejaukšanās dabasgāzes apgādes sistēmā tiks identificēta.

Ekspertu konstatētās svešu priekšmetu atstātas pēdas uz plombas identificē iejaukšanos dabasgāzes apgādes sistēmā, līdz ar to pierāda to, ka atbildētāja nav izpildījusi līguma 2.1.5.punkta un Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1048 „Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 21.punkta un 36.2.apakšpunkta prasības. Atbilstoši iepriekš minētām metroloģiskajām prasībām iesaistītās puses vairs nevar uzticēties mērījumu rezultātiem, jo plombas konstatētās pēdas nav radušās sadzīviskās lietošanas laikā, bet ir vairākkārt (tīši) ar cietu, garenu priekšmetu (piemēram, šaura skrūvgrieža virsmu), kuram šķērsgriezumā ir apaļa vai ieapaļa forma un kura diametrs ir ne lielāks par 1,5,mm radītas pēdas. Tas norāda uz mērķi sabojāt plombu, lai piekļūtu dabasgāzes apgādes sistēmai un varētu lietot dabasgāzi, neuzskaitot to ar skaitītāju, līdz ar to bez maksas.

Ja tiesas ieskatā divu ekspertu atzinumi un prasītājas pārstāvja, kuram ir zināšanas gāzapgādes sistēmu darbībā, viedoklis nepierādīja, ka svešu priekšmetu atstātas pēdas uz plombas identificē iejaukšanos dabasgāzes apgādes sistēmā, kas ļauj patērēt dabasgāzi bez uzskaites, tad tiesai, sagatavojot lietu iztiesāšanai, atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta ceturtajai daļai bija jāpaziņo, ka par šo apgalvojumu pierādījumi lietā nav iesniegti. Nav strīda, ka šāds paziņojums nav izteikts.

Ņemot vērā minēto, apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdz prasību apmierināt un piedzīt no atbildētājas parādu par izlietoto dabasgāzi un kompensāciju 13 359,80 EUR apmērā, skaitītāja vērtības un ar tā atvienošanu un jauna skaitītāja uzstādīšanu saistītos izdevumus 77,64 EUR, piedzīt tiesāšanās izdevumus un atzīt prasītājas tiesības par periodu no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6% gadā no piespriestās, bet nesamaksātās summas.

2017.gada 27.janvārī Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu namā un 2017.gada 27.martā Rīgas apgabaltiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka tā apelācijas sūdzību neatzīst.

Atbildētāja norāda, ka nav pamatots apelācijas sūdzībā minētais, ka lietā atrodas divu ekspertu atzinumi, jo lietā veikta tikai viena ekspertīze.

2015.gada 6.jūlijā /pers. B/ veiktajai ekspertīzei nav ekspertīzes statusa, ko atzinusi prasītāja apelācijas sūdzībā. Iesniegtais atzinums vērtējams kā konsultatīvs atzinums, kas neatspēko pirmās instances tiesas sprieduma secinājumus.

Pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka prasītāja nav pierādījusi plombas atvēršanas faktu, līdz ar to nav pierādīts, ka atbildētājai radīta iespēja patērēt dabasgāzi bez maksas.

Tiesas sēdē apelācijas sūdzības iesniedzējas biedrības AS „Latvijas Gāze" pārstāvis /pers. F/ uzturēja prasību un apelācijas sūdzību uz tajās norādītajiem argumentiem.

Atbildētājas/pers. A/ pārstāvis uz mutvārdu pilnvarojuma pamata zvērināts advokāts Pēteris Kušners prasību un apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

Noklausoties pušu pilnvaroto pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudot lietas materiālus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Lai gan pirmās instances tiesas spriedums pārsūdzēts pilnā apmērā, apelācijas sūdzībā netiek apstrīdēts pirmās instances tiesas nodibinātais, ka atbildētājai nostiprinātas īpašuma tiesības uz 3/5 domājamām daļām no nekustamā īpašuma /adrese A/.

2007.gada 22.martā starp prasītāju kā piegādātāju un ēkas /adrese A/, kopīpašnieci – atbildētāju – kā lietotāju noslēgts Dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecību lietotājiem Nr.23201.

2007.gada 26.martā sastādīts akts par gāzes mēraparāta pievienošanu un dabasgāzes padevi Nr.9-109, no kura redzams, ka atbildētājas īpašumā uzstādīts gāzes skaitītājs G4 Actaris Nr.05711697, rādījums gāzes padeves brīdī – 00000,248 m3. Skaitītajam uzlikta zila plomba Nr.5162465.

Savukārt 2014.gada 23.decembrī sastādīts akts par skaitītāja maiņu atbildētājas īpašumā, kurā fiksēts, ka skaitītājs Actaris G4 ar rādījumu 14963 un plombas Nr.5162465 nomainīts un pievienots cits skaitītājs. Pamats skaitītāja nomaiņai norādīts – skaitītāja maiņa. Skaitītājs ievietots drošības maisā Nr.1859351. Aktu parakstījusi atbildētāja un prasītājas pārstāvis.

Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Civillietu

tiesas kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma argumentācijai.

Lietā nav strīda, ka skaitītāja nomaiņas laikā netika konstatēti skaitītāja un plombas bojājumi, šādi fakti nav fiksēti arī aktā par skaitītāja maiņu 2014.gada 23.decembrī.

Tāpat lietā nav strīda, ka, veicot AS ,,Latvijas Gāze" plastmasas plombas izpēti, konstatēts, ka plombas plombēšanas stiepļu ieejas un izejas ir ar korpusa deformācijas pēdām un uz plombas ielikņa virsmas, zem korpusa, ir sveša priekšmeta pēdas, kas izpaužas ielikņa materiāla deformācijas veidā. Minētais apstiprinās ar Valsts tiesu ekspertīžu biroja 2016.gada 26.augusta eksperta atzinumu *(lietas 96.-99.lapa)*.

Lietā pastāv strīds, vai minētie plombas bojājumi radušies atbildētājas rīcības rezultātā un vai bojājumi radīja atbildētājai iespēju patērēt dabasgāzi bez uzskaites.

Saskaņā ar Enerģētikas likuma 42.^{3}panta pirmo daļa, ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis Ministru kabineta noteikumus par dabasgāzes piegādi un lietošanu vai līgumu par dabasgāzes piegādi un tā rezultātā enerģijas lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju. Kārtību, kādā energoapgādes komersants nosaka faktiski patērētas dabasgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, nosaka Ministru kabinets.

Savukārt atbilstoši dabasgāzes piegādes līguma mājsaimniecības lietotājam 4.1punktam, ja piegādātājs konstatē tīšus skaitītāja bojājumus, ir bojātas, viltotas vai norautas skaitītāja vai gāzesvadu plombas, patvaļīgi pievienotas gāzes iekārtas vai aparatūra, vai izdarīti citi pārkāpumi, kuru dēļ ir samazināts gāzes patēriņa lielums vai radīta iespēja gāzi lietot bez maksas, piegādātājs pārtrauc gāzes padevi un, saskaņā ar norēķinu kārtībā noteiktajām gāzes diferencētajām patēriņa normām, aprēķina lietotāja nelikumīgi izlietotās gāzes daudzumu par laika periodu no pēdējās piegādātāja izdarītās pārbaudes vai skaitītāja uzstādīšanas dienas līdz gāzes padeves pārtraukšanai. Tāpat noteikts, ka lietotājs apņemas maksāt aprēķina ceļā noteikto gāzes daudzumu un līgumsodu par pārkāpumu, līgumsods tiek aprēķināts reizinot gāzes daudzumu ar gāzes tirdzniecības gala tarifu divkāršā apmērā.

Civillietu tiesas kolēģijas atzīst par pamatotu pirmās instances tiesas norādīto, ka Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmā daļa, Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1048 ,,Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 56.punkts, kā arī līguma 4.1.punkts uzliek pienākumu prasītājai pierādīt, ka:

1)konstatēti tīši skaitītāja bojājumi, bojātas skaitītāja plombas vai izdarīts cits pārkāpums;

2)šo bojājumu rezultātā radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas.

Savukārt atbildētājas pienākums samaksāt par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju iestājas tikai tad, ja izpildīti abi normās minētie priekšnoteikumi.

Ar lietas materiālos esošajām SIA ,,Belateg" pārstāvja atbildētām *(lietas 72.lapa)* apstiprinās atbildētājas pārstāvja tiesas sēdē izteiktais arguments, ka pārbaudītā plomba ir vienreiz lietojams izstrādājums. Turklāt atvienot trosi no plombas pie pareizas uzstādīšanas bez neatgriezeniskiem korpusa bojājumiem nav iespējams, jo tad plomba šo darbību veikšanas rezultātā tiktu sabojāta (salauzta).

Savukārt ar Valsts tiesu ekspertīžu biroja 2016.gada 26.augusta eksperta atzinumu *(lietas 96.-103.lapa)* apstiprinās, ka eksperta rīcībā nav informācijas par to, vai bojājumi var rasties plombas izgatavošanas vai uzstādīšanas laikā, kā arī, vai minētās darbības – atveru deformēšanas un iespiedumu radīšanas serdenī ļauj atvērt plombu.

Arī Rīgas Tehniskās universitātes Siltuma, Gāzes un Ūdens tehnoloģijas institūta profesors /pers. I/ 2017.gada 4.augusta atbildē *(lietas 181.-182.lapa)* norādījis, ka Valsts tiesu eksperte savā atzinumā precīzi aprakstījusi ar plombu veiktās darbības. Atbildē atzīts, ka no atvērtā stāvoklī esošas plombas, plombēšanas diegu var izvilkt, tādējādi pēc tam noņemt arī skaitītāju, savukārt noņemts skaitītājs patērēto dabasgāzi neuzskaita. Profesors atzinis, ka plombas bojājumi liecina par plombas mehānisma vēršanu vaļā, kas rada iespēju piekļūt dabasgāzes apgādes sistēmai un patērēt dabasgāzi bez uzskaites.

Civillietu tiesas kolēģija secina, ka minētā vēstule apliecina ekspertīzē veiktos secinājumus par bojājumiem uz plombas, tomēr nav par pamatu atzinumam, ka atbildētāja veikusi darbības ar plombu, tādējādi radot iespēju piekļūt dabasgāzes apgādes sistēmai.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģijas atzīst, ka lietas izskatīšanas laikā neapstiprinās, ka atbildētāja pārkāpusi Ministru kabineta noteikumus par dabasgāzes piegādi un lietošanu vai līgumu par dabasgāzes piegādi, tādējādi nav konstatēts, ka atbildētājai samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas. Prasītājas pārstāvja arguments, ka bojājumi uz plombas radušies tieši ar skrūvgriezni, neapstiprinās ar lietā esošajiem pierādījumiem.

Savukārt no Mēraparāta rādījumu tabulas *(lietas 60.lapa)* apelācijas instances tiesa konstatē, ka atbildētāja no 2007.gada 26.marta līdz 2007.gada 31.decembrim patērējusi 1 016 m^3 dabasgāzes, 2008.gadā – 2 884 m^3, 2009.gadā – 2 380 m^3, 2010.gadā – 3 080 m^3, 2011.gadā – 2 597 m^3, 2012.gadā – 1 413 m^3, 2013.gadā – 486 m^3, no 2014.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 23.decembrim – 1 107 m^3.

Civillietu tiesas kolēģija secina, ka mēraparāta rādījumi bijuši atšķirīgi jau no gāzes mēraparāta pievienošanas. Turklāt pirmās instances tiesa pamatoti spriedumā norādījusi, ka vēl 2015.gada 29.jūlijā prasītāja pieņēmusi skaitītāja rādītājus un dabasgāzes patēriņu par periodu no 2014.gada 31.oktobra līdz 2014.gada 23.decembrim 363 m^3, konstatējot pārmaksu 355,53 EUR *(lietas 53.lapa)*.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka ar Mēraparātu rādījumu tabulu neapstiprinās, ka atbildētāja būtu ne tikai radījusi iespēju patērēt dabasgāzi, bet minēto iespēju arī izmantojusi.

Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā nav pamata lietas izskatīšanā vērtēt eksperta /pers. B/ tiesības veikt ekspertīzi un kvalifikāciju. Lietā atbilstoši Civilprocesa likuma 121.panta pirmajai daļai veikta ekspertīze, kurā puses uzdevušas savus jautājumus, savukārt eksperta /pers. B/ 2015.gada 6.jūlija eksperta atzinums vērtēts kā pierādījums kopsakarā ar pārējiem pierādījumiem lietā.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu apelācijas sūdzības iesniedzējas norādi par Civilprocesa likuma 93.panta ceturtās daļas pārkāpumu.

Civilprocesa likuma 93.panta ceturtā daļas robeža sniedzas līdz brīdim, kad runa ir nevis par jebkādu pierādījumu trūkumu, bet gan tikai uz kāda fakta(-u) apstiprinošu pierādījumu trūkumu.

Viens no civilprocesa pamatprincipiem ir dispozitivitātes princips, proti, tā ir pušu brīva rīcība ar savām subjektīvām tiesībām un to aizsardzības līdzekļiem. Procesuālo tiesību izmantošana ir atkarīga no puses ieskatiem, turklāt par savu tiesību izmantošanu un tās sekām puse pati ir atbildīga (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. – Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2011, 318.lpp.*).

No minētā secināms, ka pašas prasītājas interesēs ir iesniegt tiesai savu aizskarto tiesību aizsardzībai, kas prasības pieteikumā ietverti prasījumu formā, attiecināmus pierādījumus un pamatojumu.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja atbilstoši Enerģētikas likuma 42.^{3} pantam pirmajai daļai, Ministru kabineta 2008.gada

16.decembra noteikumu Nr.1048 „Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 56.punktam, kā arī dabasgāzes piegādes līguma 4.1.punktam nav pierādījusi, ka konstatēti tīši skaitītāja bojājumi, bojātas skaitītāja plombas vai izdarīts cits pārkāpums un ka šo bojājumu rezultātā atbildētāja radījusi iespēju dabasgāzi patērēt bez maksas.

Ievērojot minēto, prasība par parāda par izlietoto dabasgāzi un kompensāciju saistībā ar dabasgāzes lietošanas normatīvo aktu pārkāpšanu, skaitītāja vērtību un ar tā atvienošanu un jaunā skaitītāja uzstādīšanu saistītos izdevumu atlīdzināšanu noraidāma kā nepamatota.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, ja prasību noraida, atstāj bez izskatīšanas vai ja prasītājs atsakās no prasības, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos.

Izskatot lietu pirmās instances tiesā, radušies izdevumi par pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi 9,79 EUR *(lietas 2.lapa)* un, izskatot lietu apelācijas kārtībā, 1,12 EUR *(lietas 194.-196.lapa),* kopā 10,91 EUR. Prasītāja, sniedzot prasību tiesā, samaksājusi ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR apmērā *(lietas 8.lapa)*, līdz ar to no prasītājas par labu valstij atbilstoši Civilprocesa likuma 39.pantam piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,21 EUR *(9,79 + 1,12 – 4,70).*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu prasītājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa devusi pareizu juridisku novērtējumu pierādījumiem, piemērojusi pareizās materiālās tiesību normas, taisījusi pamatotu un likumīgu spriedumu, prasību noraidot.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 430., 432., 433., 434. pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

AS „Latvijas Gāze" prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu noraidīt.

Piedzīt no AS „Latvijas Gāze", reģistrācijas Nr.40003000642, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,21 EUR *(seši euro un divdesmit viens cents).*

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu 6,21 EUR samaksa veicama Valsts kases kontā Nr.LV51TREL2190458019000 un samaksu apliecinoši dokumenti sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā iesniedzami Rīgas apgabaltiesā.

Noteikt AS „Latvijas Gāze" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 10 *(desmit)* dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 *(trīsdesmit)* dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Pilns sprieduma teksts sagatavots 2017.gada 8.septembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis (personiskais paraksts) J.Freimanis

Tiesnese (personiskais paraksts M.Bebriša

Tiesnese (personiskais paraksts L.Volberga